



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 172/18

Λουξεμβούργο, 14 Νοεμβρίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-93/17
Επιτροπή κατά Ελλάδας

Η Ελλάδα υποχρεώνεται να καταβάλει κατ' αποκοπήν ποσό 10 εκατομμυρίων ευρώ και χρηματική ποινή άνω των 7 εκατομμυρίων ευρώ ανά εξάμηνο καθυστέρησης, διότι δεν ανέκτησε τις κρατικές ενισχύσεις που χορήγησε στην Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ

Το Δικαστήριο είχε ήδη διαπιστώσει την παράβαση εκ μέρους της Ελλάδας με απόφαση του 2012

Η εταιρία Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ (ΕΝΑΕ), ιδιοκτήτρια ενός ελληνικού εμπορικού και στρατιωτικού ναυπηγείου ευρισκόμενου στον Σκαρμαγκά (Ελλάδα), ειδικεύεται στην κατασκευή πολεμικών πλοίων. Αφού τέθηκε υπό εκκαθάριση, η ΕΝΑΕ εξαγοράστηκε το 1985 από την Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΒΑ), τράπεζα που ανήκε στο Ελληνικό Δημόσιο. Η ΕΝΑΕ ιδιωτικοποιήθηκε το 2001 και στη συνέχεια πωλήθηκε το 2005 στην ThyssenKrupp AG. Τέθηκε υπό τον έλεγχο της Abu Dhabi Mar LLC η οποία εξαγόρασε, το 2009, το 75,1 % των μετοχών της ΕΝΑΕ που κατείχε η ThyssenKrupp. Η Ελλάδα είχε λάβει, κατά τα έτη 1996 έως 2003, ορισμένα μέτρα υπέρ της ΕΝΑΕ (εισφορές κεφαλαίου, παροχή εγγυήσεων και χορήγηση δανείων) επί των οποίων εξεδόθησαν διάφορες αποφάσεις του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Το 2008, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση¹ σύμφωνα με την οποία τα μέτρα αυτά ήταν ενισχύσεις μη συμβατές προς την εσωτερική αγορά και έπρεπε να ανακτηθούν αμέσως, μόνον από τα περιουσιακά στοιχεία που συνδέονταν με το τμήμα των μη στρατιωτικών δραστηριοτήτων της ΕΝΑΕ, δεδομένου ότι από τα ως άνω μέτρα είχαν ωφεληθεί μόνον αυτές οι δραστηριότητες της εν λόγω εταιρίας.

Η Ελλάδα υποστήριξε ότι η πλήρης ανάκτηση των ενισχύσεων θα μπορούσε να προκαλέσει την πτώχευση της ΕΝΑΕ και να επηρεάσει τις στρατιωτικές της δραστηριότητες και, ως εκ τούτου, ήταν ικανή να θίξει τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του κράτους. Προς αποφυγή του ενδεχομένου αυτού, η Επιτροπή, η Ελλάδα και η ΕΝΑΕ κατέληξαν σε συμφωνία που προέβλεπε ότι η απόφαση του 2008 θα λογιζόταν ως προσηκόντως εκτελεσθείσα, υπό την προϋπόθεση της τήρησης μιας σειράς δεσμεύσεων εκ μέρους της ΕΝΑΕ και της Ελλάδας. Η Ελλάδα όφειλε να προσκομίσει αποδείξεις για την τήρηση των δεσμεύσεων εντός εξαμήνου από την αποδοχή του καταλόγου των δεσμεύσεων από την Επιτροπή, καθώς να ενημερώνει ετησίως την Επιτροπή για την πρόοδο της ανάκτησης των ενισχύσεων.

Το 2010, η Επιτροπή, εκτιμώντας ότι η Ελλάδα δεν είχε συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που υπείχε από την απόφαση του 2008, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του εν λόγω κράτους μέλους. Με απόφαση της 28ης Ιουνίου 2012², το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελλάδα είχε παραβεί τις υποχρεώσεις της.

Το 2012, το Ελληνικό Κοινοβούλιο ψήφισε νόμο βάσει του οποίου καταργήθηκε το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης ορισμένων γεωτεμαχίων που είχε παραχωρηθεί στην ΕΝΑΕ. Το 2014, η Ελλάδα θέσπισε, για λόγους εθνικής ασφαλείας, έναν άλλο νόμο δυνάμει του οποίου ανεστάλη κάθε μορφής αναγκαστική εκτέλεση κατά των περιουσιακών στοιχείων της ΕΝΑΕ. Εντός του έτους αυτού, η Επιτροπή απέστειλε στις ελληνικές αρχές προειδοποιητική επιστολή τάσσοντας

¹ Απόφαση 2009/610/ΕΚ, της 2ας Ιουλίου 2008, για τις ενισχύσεις C 16/04 (πρώην NN 29/04, CP 71/02 και CP 133/05) που χορήγησε η Ελλάδα στην επιχείρηση Ελληνικά Ναυπηγεία ΑΕ (ΕΕ 2009, L 225, σ. 104)· (βλ. το Ανακοινωθέν Τύπου της Επιτροπής [αριθ. IP/08/1078](#)). Η απόφαση αυτή επιβεβαιώθηκε με τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 15ης Μαρτίου 2012 ([υπόθεση T-391/08](#)) και, στη συνέχεια, από το Δικαστήριο στις 28 Φεβρουαρίου 2013 ([υπόθεση C-246/12 P](#)).

² Απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας ([C-485/10](#)).

προθεσμία δύο μηνών για τη συμμόρφωση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2012 με την οποία είχε διαπιστωθεί η μη εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής του 2008. Οι ελληνικές αρχές απάντησαν αναφερόμενες στην κωλυσιεργία και την πλήρη έλλειψη συνεργασίας από πλευράς της ΕΝΑΕ. Τον Δεκέμβριο του 2015, οι ελληνικές αρχές απέστειλαν στην ΕΝΑΕ εντολή ανάκτησης ποσού 523 352 889,23 ευρώ (περίπου 80 % του προς ανάκτηση ποσού). Τον Φεβρουάριο του 2017, οι ελληνικές αρχές κίνησαν διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης επί των περιουσιακών στοιχείων της ΕΝΑΕ που συνδέονταν με τις εμπορικές δραστηριότητές της, αλλά δεν ανέκτησαν κανένα ποσό, λόγω προηγούμενων κατασχέσεων από άλλους πιστωτές και λόγω της δυσχερούς οικονομικής κατάστασης της επιχείρησης. Το 2017, εκτιμώντας ότι η Ελλάδα εξακολουθούσε να μη συμμορφώνεται με την απόφαση του 2012, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει εκ νέου προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά του εν λόγω κράτους μέλους. Τον Ιούνιο του 2017, οι ελληνικές αρχές κάλεσαν την ΕΝΑΕ να καταβάλει το εναπομένον 20 % του ποσού των προς ανάκτηση ενισχύσεων (95 098 200,99 ευρώ), όμως η καταβολή του ποσού αυτού δεν έλαβε χώρα. Τον Μάρτιο του 2018, το Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών (Ελλάδα) υπήγαγε την ΕΝΑΕ σε ειδική διαχείριση. Τον Μάρτιο του 2018, οι ελληνικές αρχές επιχείρησαν να αναγγείλουν στον ειδικό διαχειριστή της ΕΝΑΕ τις απαιτήσεις της Ελλάδας σχετικά με την επιστροφή των οικείων ενισχύσεων. Τον Ιούνιο του 2018, η ΕΝΑΕ, διά πρωτοκόλλου παράδοσης-παραλαβής, παρέδωσε την κατοχή των γεωτεμαχίων των οποίων η αποκλειστική χρήση της είχε παραχωρηθεί.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει, αφενός, ότι, κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που έταξε η Επιτροπή με την προειδοποιητική επιστολή του 2014 (ήτοι την 27η Ιανουαρίου 2015), η Ελλάδα δεν είχε συμμορφωθεί με την υποχρέωσή της να λάβει όλα τα μέτρα που συνεπαγόταν η εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου του 2012 και, αφετέρου, ότι η παράβαση αυτή εξακολουθούσε να υφίσταται έως την εξέταση των πραγματικών περιστατικών της υπόθεσης από το Δικαστήριο. Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να επιβληθούν στην Ελλάδα χρηματικές κυρώσεις υπό τη μορφή, αφενός, εξαμηνιαίας χρηματικής ποινής προκειμένου να διασφαλιστεί η εκτέλεση της απόφασης του 2012 και να δοθεί στην Επιτροπή η δυνατότητα να εκτιμήσει την πρόοδο των μέτρων εκτέλεσης της απόφασης του 2012 και, αφετέρου, κατ' αποκοπήν ποσού ως αποτρεπτικού μέτρου.

Όσον αφορά τη σοβαρότητα της παράβασης, το Δικαστήριο επισημαίνει τον θεμελιώδη χαρακτήρα των διατάξεων της Συνθήκης στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, καθώς και το αξιοσημείωτο ύψος του ποσού της ενισχύσεως που δεν έχει ανακτηθεί και το γεγονός ότι η αγορά του ναυπηγικού κλάδου είναι διασυνωριακή. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επίσης την επαναλαμβανόμενη παραβατική συμπεριφορά της Ελλάδας στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων³. Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τη σημαντική διάρκεια της παράβασης (6 έτη από τη δημοσίευση της απόφασης του 2012). Για την εκτίμηση της ικανότητας πληρωμής της Ελλάδας, το Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη το κριτήριο του αριθμού ψήφων που διέθετε το κράτος μέλος αυτό στο Συμβούλιο ή το νέο σύστημα διπλής πλειοψηφίας. Έλαβε υπόψη, ως κυριότερο στοιχείο, το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) της Ελλάδας καθώς και το μέγεθος της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα (μείωση του ΑΕΠ άνω του 25 % μεταξύ του 2010 και του 2016).

Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο υποχρεώνει την Ελλάδα να καταβάλει στον προϋπολογισμό της Ένωσης κατ' αποκοπήν ποσό 10 εκατομμυρίων ευρώ καθώς και χρηματική ποινή 7 294 000 ευρώ ανά εξάμηνο καθυστέρησης όσον αφορά την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για τη συμμόρφωσή της προς την απόφαση του 2012, από την ημερομηνία δημοσίευσης της σημερινής απόφασης και ως την πλήρη εκτέλεση της απόφασης του 2012.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προσφυγή λόγω παραβάσεως, στρεφόμενη κατά κράτους μέλους το οποίο παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το δίκαιο της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί από την Επιτροπή ή από άλλο

³ Ειδικότερα, η Ελλάδα έχει καταδικαστεί, αφενός, στο πλαίσιο προσφυγών δυνάμει του άρθρου 108, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ για τη μη εφαρμογή αποφάσεων για ανάκτηση ενισχύσεων, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις της 1ης Μαρτίου 2012, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-354/10), της 17ης Οκτωβρίου 2013, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-263/12), της 9ης Νοεμβρίου 2017, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-481/16), και της 17ης Ιανουαρίου 2018, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-363/16), καθώς και, αφετέρου, στο πλαίσιο προσφυγής δυνάμει του άρθρου 228, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 7ης Ιουλίου 2009, Επιτροπή κατά Ελλάδας (C-369/07).

κράτος μέλος. Αν το Δικαστήριο διαπιστώσει την ύπαρξη παραβάσεως, το καθού κράτος μέλος πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση το συντομότερο.

Όταν η Επιτροπή θεωρεί ότι το κράτος μέλος δεν συμμορφώθηκε προς την απόφαση, μπορεί να ασκήσει νέα προσφυγή, ζητώντας την επιβολή χρηματικών κυρώσεων. Πάντως, σε περίπτωση μη ανακοινώσεως στην Επιτροπή των μέτρων για τη μεταφορά μιας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο μπορεί, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να επιβάλει κυρώσεις με την πρώτη του απόφαση.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106